

muziek

deSingel

Alexander Melnikov piano
Isabelle Faust viool
Jean-Guihen Queyras cello

za 10 mrt 2018 / Grote podia / Blauwe zaal

20 uur / pauze ± 21.05 uur / einde ± 22 uur
inleiding 19.15 uur / Magda De Meester / Blauwe foyer

**Intiem in team
2017-2018**

Cuarteto Quiroga & Javier Perianes *piano*
za 28 okt 2017

Liza Ferschtman *viol* & Sharon Kam *klarinet*
& Christian Poltéra *cello* & Enrico Pace *piano*
vr 12 jan 2018

Eric Le Sage *piano* & Pierre Fouchenneret *viol*
& François Salque *cello*
do 18 jan 2018

Alexander Melnikov *piano* & **Isabelle Faust** *viol*
& **Jean-Guihen Queyras** *cello*
za 10 mrt 2018

Alexander Melnikov piano
Isabelle Faust viool
Jean-Guihen Queyras cello

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Pianotrio in Es, opus 1 nr 1 30'
Allegro
Adagio cantabile
Scherzo: Allegro assai
Presto

Pianotrio in G, opus 1 nr 2 32'
Adagio - Allegro vivace
Largo con espressione
Scherzo: Allegro
Finale: Presto

pauze

Pianotrio in c, opus 1 nr 3 30'
Allegro con brio
Andante cantabile con variazioni
Minuetto: Quasi allegro
Finale: Prestissimo

Gelieve uw GSM uit te schakelen

De inleidingen kan u achteraf beluisteren via www.desingel.be
Selecteer hiervoor voorstelling / concert /
tentoonstelling van uw keuze.

Grand café deSingel drankjes / hapjes / snacks
uitgebreid tafelen / open alle dagen: 9-24 uur
informatie en reserveren: +32 (0)3 237 71 00 of
www.grandcafedesingel.be

Cd-verkoop Bij onze concerten worden occasioneel
cd's te koop aangeboden door
La Boite à Musique / Coudenberg 74 / Brussel / +32
(0)2 513 09 65 / www.classicalmusic.be

Concertvleugels Met bijzondere dank aan Ortwin
Moreau voor het stemmen en het onderhoud van de
concertvleugels van deSingel
Moreau Pianoservice / Kapucinessenstraat 32 / 2000
Antwerpen / +32 (0)486 83 63 98
www.moreau-pianoservice.be

Ludwig van Beethoven, anoniem olieverfschilderij, ca. 1801

Beethovens muzikale visitekaartjes

"Door onophoudelijke ijver ontvang je Mozarts geest uit Haydns handen." Zo werd Beethoven door zijn mecenas graaf Waldstein aangespoord om bij Haydn de subtiele kneepjes van het componistenvak te gaan leren. Met zijn drie eerste pianotrio's bewees Beethoven dat hij van zijn voorgangers niet veel meer te leren had, en bonsde hij op de deur van de negentiende eeuw. Beethovenspecialisten Alexander Melnikov, Isabelle Faust en Jean-Guihen Queyras zetten hun tanden in Beethovens opus 1, dat een driedelige schokgolf veroorzaakte in het traditionalistische Wenen.

Kamermuziek in de negentiende eeuw

Vandaag krijgen kamermuziekformaties automatisch een plaats op het concertpodium, alsof dat altijd een evidentie is geweest. Nochtans heeft de kamermuziek een heel getroebleerde ontwikkelingsgeschiedenis achter de rug, en moesten componisten aanvankelijk vechten om hun kleinschalige instrumentale werken opgevoerd en verkocht te krijgen. In de zeventiende en achttiende eeuw wist de instrumentale muziek slechts heel moeizaam een plaats te veroveren binnen het muzikale landschap. Het gebrek aan een tekst maakte de instrumentale muziek ongeschikt voor de liturgie, en bijgevolg overbodig. Dat de kamermuziek tijdens de romantiek haar productiefste periode beleefde, heeft te maken met de sociale context van die tijd. De secularisering die in aanloop naar de Verlichting langzaam maar zeker doorheen heel Europa trok, bracht ook een emancipatie mee voor het randfenomeen van de instrumentale muziek. Aan het einde van de achttiende eeuw kwam de nieuwe sociale klasse op van de burgerij, die via de kunst een eigen collectieve identiteit voor zich wilde winnen. Openbare concerten geraakten stilaan in de mode en zowel symfonische muziek als kamermuziek profiteerden daarvan. Bovendien ontstond een grote vraag naar muziek die in huiskamerverband kon worden uitgevoerd, buiten het circuit van de concertzalen of kerken. Privaat muzikaal onderricht werd immers

geassocieerd met een hoge sociale status. Vooral de interesse voor de piano, viool, cello en de stem nam sterk toe. Niet toevallig kende het strijkkwartet een ongekende bloeiperiode aan het einde van de achttiende eeuw. Mozart en Haydn verrichtten pionierswerk voor de kamermuziek, en zetten zo een traditie in gang die in de negentiende eeuw enorm aan belang won en sindsdien nog steeds niet aan kracht heeft ingeboet. Door de toenemende muzikale kwaliteit van kamermuziekwerken, vond het genre tijdens de negentiende eeuw haar weg naar het concertpodium.

Beethoven verovert Wenen

Die weg naar het grote podium werd voornamelijk geplaveid door Ludwig van Beethoven (1770-1827). Na enkele jaren van streng muzikaal onderricht door zijn vader, die zelf koorzanger was in Bonn, geraakte de getalenteerde Beethoven al snel in het circuit van welstellende en invloedrijke mecenasen. Tijdens een Europese rondtrip in 1792 hield de prominente componist Joseph Haydn halt in het cultuurgenegeen Bonn, en kreeg Beethoven de kans om hem een van zijn cantates voor te leggen. Daarop drong Haydn er bij Beethovens broodheer, de keurvorst van Keulen, op aan dat de jonge componist bij hem in Wenen compositielessen zou komen volgen. In het najaar van 1792 ruilde Beethoven zijn geboortestad dan ook in voor het majestueuze Wenen. Dat was voor Beethoven een mooie opportuniteit: Wenen was op dat moment de culturele hoofdstad van Europa en had er veel geld voor over om die status te kunnen behouden. Bovendien was Beethovens startpositie erg gunstig. In Wenen werd hij protégé van graaf Waldstein, een van de meest invloedrijke inwoners van de Donaustad. Via Waldstein kwam Beethoven tijdens zijn eerste jaren in contact met vooraanstaande culturele figuren van Wenen. Beethovens strategie was om zich eerst als pianist en improvisator te laten opmerken, om daarna zijn naam en faam kracht bij te zetten met enkele composities. Aanvankelijk speelde Beethoven voornamelijk in private kringen. Anders dan in Londen en Parijs bestond er in Wenen op dat moment nog geen regelmatig concertseizoen in publieke concertzalen. De meeste van zijn concerten en eigen premières organiseerde Beethoven dan ook zelf, voor een select publiek van "liefhebbers en kenners".

Opus 1 als Beethovens 'doorstart'

Beethovens eerste drie pianotrio's voor piano, viool en cello, vormen het muzikale sluitstuk van zijn inwerking in de aristocratie van Wenen. De werken markeren dan ook zijn overgang van pianist naar componist. Het feit dat deze drie werken het opusnummer 1 dragen, wil overigens niet zeggen dat ze zijn eerste composities zijn. Beethoven waakte streng over zijn eigen kwaliteit, en wilde (conform zijn strategie) het Weense publiek verbazen met werken die hij zelf als uitzonderlijk geslaagd beschouwde. Hoewel hij ten laatste vier jaar eerder aan de trio's was beginnen werken, achtte hij de tijd voor zijn lancering als componist pas rijp in 1795. Op 21 oktober van dat jaar was de uitgave van zijn bepalende opus 1 een feit. De onderneming legde hem geen windeieren, noch artistiek, noch financieel: dankzij 245 verkochte exemplaren hield hij maar liefst 700 gulden aan de uitgave over, of het jaarloon van een doorsnee ambtenaar. De première van de trio's vond plaats tijdens een huisconcert bij de Tsjechische aristocraat en Beethovens toenmalige geldschieter prins Lichnowsky. Ook zijn leraar Joseph Haydn woonde de première bij en uitte nadien zijn voorbehoud ten opzichte van het derde trio ("Je wekt de indruk een man te zijn met meer dan één hoofd, meer dan één hart en meer dan één ziel!"), nochtans Beethovens favoriet. De relatie tussen Haydn en Beethoven wordt beschreven in talloze anekdotes die de waarheid wellicht niet altijd eer aandoen: zo zou Haydn Beethovens edities gesaboteerd hebben, en ging Beethoven stiekem elders les volgen. Wat vaststaat is dat beide componisten erg wisselvallig ten opzichte van elkaar stonden.

Navolging en vernieuwing

Anderzijds moge het duidelijk zijn dat Beethoven wel degelijk zijn stiel leerde bij Haydn. Beide componisten delen onmiskenbaar enkele compositorische aspecten: zo valt bij beide componisten het economisch gebruik van het muzikale materiaal op. Terwijl Mozart in zijn werken geen kans onbenut liet om nieuwe thema's en motieven in de textuur te verwerken, zou Beethoven in navolging van Haydn elk muzikaal motief tot op de cel ontleden en overall opnieuw laten opduiken. Ook in zijn drie pianotrio's toont Beethoven zich een meester in de spaarzame motivische arbeid. Zo zijn de hoofdthema's inderdaad erg sober (vaak berusten ze op één enkele duidelijk afgeleide figuur), maar

Titelpagina van de eerste uitgave bij Artaria van de drie Piano Trio's opus 1, opgedragen aan Prins Lichnowsky © Gesellschaft der Musikfreunde Wien

de verwerking ervan is revolutionair. Beethoven gaat eindeloos met het thematisch materiaal aan de slag door motiefjes om te keren, uit te breiden, te versnipperen en bij te kleuren met verrassende ritmische accenten. Op microniveau bevatten de drie trio's al de kiem van enkele van Beethovens favoriete technieken. Inderdaad, de pianotrio's mogen dan wel Haydn's invloed blootleggen, toch sloeg Beethoven er een brug mee tussen de achttiende en de negentiende eeuw. In hun opzet zijn de drie trio's immers bijzonder ambitieus. In tegenstelling tot wat de traditie hem voorschreef, bouwde Beethoven zijn drie trio's telkens op uit vier volwaardige delen, elk met een uitgesproken en individueel karakter. De trio's zijn dan ook geen langgerekte divertimenti om de achtergrond sfeer in de huiskamer op te leuken, maar symfonische structuren in miniatuur. Hoewel de meeste thema's uit de trio's door de piano worden geïntroduceerd, besteedt Beethoven, wiens reputatie toen nog volledig berustte op zijn virtuoos pianospel, inderdaad opvallend veel aandacht aan de twee strijkinstrumenten. Stilaan onttrekt Beethoven zich hier aan het traditionele keurslijf dat hij enkele jaren later met zijn symfonieën definitief zou afwerpen. Beethovens drang naar expansie op elk vlak emancipeerde de kamermuziek eindelijk van haar plaats in de huiskamer en stuwde het genre in rechte lijn naar het concertpodium.

Isabelle Faust

De Duitse violiste Isabelle Faust studeerde bij Christoph Poppen en Denes Zsigmondy. Als winnares van de internationale Leopold Mozart-wedstrijd in Augsburg en de Premio Paganini in Genua musicceerde ze al vanaf jonge leeftijd met grote wereldorkesten zoals de Berliner Philharmoniker, Boston Symphony Orchestra, NHK Symphony Orchestra Tokio, Freiburger Barockorchester en Chamber Orchestra of Europe. Sinds 2016 is ze artistieke partner van het Mahler Chamber Orchestra. Isabelle Faust speelt een omvangrijk repertoire, van J.S. Bach tot hedendaagse componisten als Lachenmann en Widmann. Voor de komende seizoenen zijn creaties gepland van werken van Adamek, Stroppa, Strasnoy en Furrer. Naast de grote vioolconcerti speelt ze vaak in kamermuziekverband. Zo voerde ze bijvoorbeeld met sopraan Anna Prohaska Kurtágs 'Kafka-Fragmente' uit en ook de Klarinetkwintetten van Mozart en Brahms op historische instrumenten. Ze werkt regelmatig samen met dirigenten als Frans Brüggen, Mariss Jansons, Giovanni Antonini, Philippe Herreweghe, Daniel Harding en Bernard Haitink. Ook met Claudio Abbado had ze een bijzonder band. Met hem maakte ze cd-opnamen van de Vioolconcerti van Beethoven en Berg, verschenen op het label Harmonia Mundi en bekroond met meerdere prijzen. Met haar vaste kamermuziekpartner Alexander Melnikov maakte ze reeds talrijke cd-opnamen, waaronder de Vioolsonates van Brahms en Beethoven. Tevens is ze te horen op de Schumann-Trilogie met Alexander Melnikov, Jean-Guihen Queyras en het Freiburger Barockorchester olv. Pablo Heras-Casado, uitgebracht bij Harmonia Mundi. Vorig seizoen verschenen haar opnamen van Mozarts Vioolconcerti met Il Giardino Armonico olv. Giovanni Antonini, en sonates van Bach met klavecijnist Kristian Bezuidenhout.

Alexander Melnikov

Alexander Melnikov kreeg op zesjarige leeftijd zijn eerste muzieklessen aan de Centrale Muziekschool van Moskou. In 1997 studeerde hij af aan het Tsjaikovski Conservatorium in de klas van Lev Naumov. Hierna studeerde hij in München bij Elisso Wirssaladze en volgde hij lessen bij Andreas Staier en Carl-Ulrich Schnabel aan de Fondazione per il Pianoforte te Italië. Tijdens zijn studies werd hij laureaat van de Koningin Elizabethwedstrijd (1991). Alexander Melnikov werkt regelmatig met vooraanstaande orkesten samen zoals het Russisch Nationaal Orkest, Tokyo Philharmonic, Gewandhausorchester Leipzig, Philadelphia Orchestra, Koninklijk Concertgebouworkest, Rotterdam Philharmonisch, BBC Symphony Orchestra en dirigenten als Mikhail Pletnev, Valery Gergiev, Teodor Currentzis, Charles Dutoit, Paavo Järvi ea. Naast het solorepertoire speelt kamermuziek ook een belangrijke rol in Melnikovs muzikale activiteit. Hij vormt een vast duo met Isabelle Faust en geeft regelmatig concerten met Georg Nigl, Vadim Repin, Natalia Gutmann, Joeri Basjmet, Alexander Rudin, Pieter Wispelwey, Jean-Guihen Queyras, Truls Mørk en met pianisten Andreas Staier, Boris Berezovski en Alexej Lubimov. Regelmatig speelt hij ook pianoforte en werkt hij samen met Concerto Köln. Op het label Harmonia Mundi nam Melnikov cd's op met solowerken van Brahms, Skrjabin en Rachmaninov, kamermuziek met Isabelle Faust, Jean-Guihen Queyras en Teunis van der Zwart en pianoconcerti van Sjostakovitsj met het Mahler Chamber Orchestra olv. Teodor Currentzis. Melnikovs opname van de integrale Preludes en Fuga's van Sjostakovitsj op het label Harmonia Mundi werd door BBC Music Magazine uitgeroepen tot één van de 50 beste cd's ooit en werd bekroond met de Choc de Classica 2010 en de Jahrespreis der Deutschen Schallplattenkritik. De opname van de integrale Vioolsonates van Beethoven met Isabelle Faust ontving oa. de Gramophone Award en de Echo Klassik 2010. Na hun

opname van de Vioolsonates van Brahms, verscheen recent hun cd met werken van Chausson en Franck. In het seizoen 2017-18 toert Melnikov rond met zijn programma 'The Man with the Many Pianos', waarbij hij een solorecital geeft op drie verschillende instrumenten uit de periodes waarin de werken zijn geschreven. Verdere hoogtepunten dit seizoen zijn concerten met Musica Aeterna, Ensemble Resonanz, Orchestra Sinfonica Nazionale Rai, Camerata Salzburg en Tapiola Sinfonietta in zalen als Cité de la Musique Paris, Muziekgebouw aan 't IJ Amsterdam, Kölner Philharmonie en Berliner Philharmonie. Tevens is hij dit seizoen artiest in residentie in de Wigmore Hall in Londen.

Jean-Guihen Queyras

Jean-Guihen Queyras staat bekend als een musicus van een uitzonderlijke veelzijdigheid en integriteit. Zijn muzikale horizon is quasi-oneindig. Hij ontvangt uitnodigingen als solist met internationale orkesten en dirigenten, als kamermusicus en als solo-uitvoerder. Met dezelfde passie zet Queyras zich in voor oude muziek - hij werkt regelmatig samen met het Freiburger Barockorchester, de Akademie für Alte Musik Berlin en Concerto Köln - én hedendaagse muziek. Zo voerde hij wereldcreaties uit van Ivan Fedele, Gilbert Amy, Bruno Mantovani, Michael Jarrell, Johannes-Maria Staud en Thomas Larcher. In 2014 creëerde hij het Celloconcerto van Peter Eötvös nav. zijn 70 verjaardag olv. de componist. Queyras is mede-oprichter van het Arcanto Quartett. Met Isabelle Faust en Alexander Melnikov vormt hij al 15 jaar lang een vast trio. Hij geeft regelmatig recitals met Alexander Melnikov en Alexandre Tharaud. Daarnaast exploreert Queyras ook graag Arabische muziek met zarb-spelers Bijan en Keyvan Chemirani. Dankzij deze veelzijdige artistiekeit wordt Queyras vaak uitgenodigd als artiest in residentie in concerthuizen, orkesten en op festivals, zoals het Concertgebouw Amsterdam, Festival d'Aix-en-Provence en Wigmore Hall in Londen. Als solist was

Queyras te gast bij het Philadelphia Orchestra, Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks, Philharmonia Orchestra, Orchestre de Paris, NHK Symphony, Leipziger Gewandhaus en Tonhalle Zürich. Hij speelde onder de baton van Iván Fischer, Philippe Herreweghe, Yannick Nézet-Séguin, Jiří Bělohlávek, Oliver Knussen en Sir Roger Norrington. Queyras speelde een indrukwekkende discografie bijeen op het label Harmonia Mundi. Zijn opnamen van de Celloconcerti van Elgar, Antonín Dvořák, Philippe Schoeller en Gilbert Amy gelden als standaardopnamen. Recent verschenen drie cd's met werken van Schumann, waaronder het Celloconcerto met het Freiburger Barockorchester olv. Pablo Heras-Casado en de Pianotrio's met Isabelle Faust en Alexander Melnikov. In 2016 werd de cd 'THRACE - Sunday Morning Sessions' uitgebracht met medewerking van de broers Chemirani en Sokratis Sinopoulos waarbij hedendaagse muziek, improvisatie en traditionele Arabische muziek samenkomen. Hoogtepunten van dit seizoen zijn onder meer een tournee door Japan met het Czech Philharmonic Orchestra, voorstellingen met Anne Teresa de Keersmaeker en concerten met de Akademie für Alte Musik, Mahler Chamber Orchestra en het Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks. Jean-Guihen Queyras is professor aan de Musikhochschule Freiburg en artistiek leider van het festival Rencontres Musicales de Haute-Provence in Forcalquier. Hij bespeelt een **cello van Gioffredo Cappa uit 1696**, hem ter beschikking gesteld door het Mécénat Musical Société Générale.

www.jeanguihenqueyras.com

Doe het *für* Elise

ONZE PIANO'S HEBBEN UW STEUN NODIG.

De piano is de begeleidende kracht voor de musici, dansers en acteurs van morgen. Om jonge musici en podiumkunstenaars van het Koninklijk Conservatorium Antwerpen op het allerhoogste niveau op te leiden, kan een kwaliteitsvol instrumentarium niet ontbreken. Het Conservatorium heeft permanent 87 piano's in gebruik en veel van deze piano's zijn aan renovatie of vervanging toe.

U kan investeren in het artistiek talent van morgen op het rekeningnummer BE10 0000 0000 0404 (BIC: BPOTBEB1) van de Koning Boudewijnstichting en vermeld '128/2838/00002' als gestructureerde mededeling.*

*Voor elke gift vanaf €40 ontvangt u een fiscaal attest waardoor 45% van uw gift in mindering wordt gebracht van de door u te betalen belastingen.

Steun het talent van morgen. www.savethepiano.be

**Beethoven
Integrale
Kamermuziek**

Binnenkort in deSingel

Jean-Guihen Queyras cello
Alexander Melnikov piano

Ludwig van Beethoven

Sonate voor piano en cello nr 1 in F, opus 5 nr 1

Sonate voor piano en cello nr 2 in g, opus 5 nr 2

Sonate voor piano en cello nr 3 in A, opus 69

Variaties op 'Bei Männern, welche Liebe fühlen' uit 'Die Zauberflöte' in Es, WoO46

do 14 jun 2018 / Blauwe zaal / 20 uur

€ 25, 20 (basis) / € 20, 15 (-25/65+) / € 8 (-19 jaar)

gratis inleiding Mark Delaere / 19.15 uur / Blauwe foyer

www.desingel.be
T +32 (0)3 248 28 28
Desguinlei 25
B-2018 Antwerpen

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Overheid

Vlaamse
overheid

Provincie
Antwerpen

STAD ANTWERPEN

mediasponsors

Knack

dS De
Standaard

